

[Søren Olesen.]

knæsat i dansk Lovgivning, at hvor der findes samfundsskabte Værdier eller Værdiforøgelser, maa det være Samfundet, der har Retten dertil.

Men jeg vil ogsaa gerne benytte Lejligheden til at spørge den højtærede Landbrugsminister og de ærede Ordførere for Partierne, om ikke den samme Betragtning med lige saa stor Ret kan gøres gældende for al anden Jord. Det forekommer mig besynderligt, at dette Princip kun skal gælde nogle forholdsviis faa Statshusmænd, medens man lader alle andre Jordejere tilegne sig de Værdier, som Samfundet og ikke Ejeren selv har skabt. Jeg synes, det er en Klassepolitik, som vi ikke kan være bekendt. Der bør være samme Ret for Statshusmænd og Herremænd og Gaardejere og Jordejere i Byerne, der bør ikke drages et saadant Skel, at den ene Slags skal underkastes en Lovgivning, men de andre skal underkastes en helt anden. Jeg ved vel, at man sandsynligvis vil begrunde det med, at det er Staten, der finansierer Statshusmændenes Jordkøb, men jeg synes ikke, denne Forskel er tilstrækkelig til at begrunde den Forskel i Ejendomsforholdet til de samfundsskabte Værdier, som jeg her har paataalt, for det er jo saadan, at lige fra Herremanden og ned til den Husmand, som selv sørger for Finansieringen, finansieres de alligevel alle af Samfundet gennem Kreditforening og Sparerkasse. Naar det er Staten, der foretager Finansieringen, ja, saa er det Skatteydernes Penge, altsaa Borgernes Penge, som lånes ud, men det er jo egentlig det samme, der sker gennem Kreditforeninger og andre Pengeinstitutioner; det er i disse Tilfælde ikke Staten, der låner Pengene ud, men det er alligevel andre Borgeres Penge, som sættes i Foretagendet. Jeg synes derfor ikke, denne Forskel i Finansieringen kan begrunde en saa stor Forskel i hele Ejendomsforholdet over for de samfundsskabte Værdier.

Derimod mener jeg, at man er gaaet for vidt, naar man i § 22, Stk. 1, anlægger en lignende Betragtningssmaaede angaaende Bygninger, idet man giver Staten Ret til, hvor Ejeren af et Jordrentebud vil sælge, da at overtage Jorden og erhverve Bygningerne til den oprindelige Byggepris plus Forbedringer. Her er et Forhold, som kan komme til at virke meget ubehørligt for Statshusmanden, hvis Bygningerne er opført i en billig Tid, og Afstaaelsen sker paa en

Tid, hvor Byggeomkostningerne er store, f. Eks. paa Grund af Pengenes ringere Værdi eller af Mangel paa Byggemateriale. Jeg synes, at Ejeren i dette Tilfælde maa have Krav paa Vurderingspris og ikke være henvist til at faa en Pris, der maaske kunde passe 10 Aar tidligere. Her synes jeg, man kan sige, at Venstre ikke er bange for Ekspropriation, endda uden at sikre Ejeren fuld Erstatning.

Jeg vil til Slut berøre et Forhold angaaende Finansieringen af Brug paa privat indkøbt Jord. Bestemmelserne herom findes i §§ 26—34. Vi er glade for, at disse Købere faar samme Adgang til Statslaan som de, der handler med Staten, men det ser alligevel ud til, at man ser venligst til dem, der alene benytter Staten som Laangiver, idet man i § 31, Stk. 3, forlanger, at hvor Staten ikke yder Laan i Jorden, skal Bygelaanet sikres ved 1ste Prioritets Panteret, og at, hvor Staten yder Laan i Jorden, kommer Bygelaanet som 2den Prioritet. Det minder om Chokoladen, der kun sælges til faste Kunder. Man gør det hermed umuligt at optage Laan i Jorden ad anden Vej og saa opnaa Statslaan til Bygningerne. Nu kan det meget let tænkes, at en Mand vilde foretrække at søge Laan i Jorden et andet Sted, bl. a. fordi han derved hurtigere kan afslutte Handelen og sikre sig Jord. Det er jo en stor Ulempe, at man ikke paa Forhaand ved, om en Ansøger kan komme i Betragtning, naar han opfylder Betingelserne. Der har jo hele Tiden under denne Lovgivning været mange flere kvalificerede Ansøgere, end der kunde komme i Betragtning. Naar en Mand har Tilbud paa et Stykke Jord, vil det netop være afgørende for ham, at han hurtigt kan ordne Handelen og saa bagefter indsende sin Ansøgning om Laan til Bygninger, og jeg mener derfor, at man bør give Tilladelse til, at Bygelaan altid respekterer en Førsteprioritet svarende til Jordens Pris, selv om denne Førsteprioritet ikke optages hos Staten.

Forretningsgangen og de tekniske Enkeltheder i Lovforslaget skal jeg ikke berøre. Alt dette er jo grundigt gennemgaaet og overvejet. Der er en Mængde Bestemmelser, som naturligvis ikke alle er lige lette at overse, men vi maa regne med, at de, som har arbejdet med Loven i det praktiske, har udarbejdet disse Regler saa godt som muligt. Jeg har derfor holdt mig til de mere principielle Forhold.

Ogsaa vi fra Retsforbundets Side er,